

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul Ordinului privind aprobarea Instrucțiunii privind elaborarea și implementarea Planului educațional individualizat pentru elevii cu cerințe educaționale speciale din instituțiile de învățământ primar și secundar general

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul Ordinului privind aprobarea Instrucțiunii privind elaborarea și implementarea Planului educațional individualizat pentru elevii cu cerințe educaționale speciale din instituțiile de învățământ primar și secundar general (în continuare – proiectul Instrucțiunii) este elaborat de Ministerul Educației și Cercetării, cu participarea specialiștilor din domeniul educației incluzive și al asistenței psihopedagogice.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Elaborarea proiectului Instrucțiunii este determinată de necesitatea consolidării cadrului metodologic privind planificarea, organizarea, implementarea și monitorizarea procesului educațional individualizat pentru elevii cu cerințe educaționale speciale și de asigurarea unei abordări unitare la nivelul instituțiilor de învățământ primar și secundar general.

Proiectul Instrucțiunii este elaborat în conformitate cu prevederile:

- Codului educației al Republicii Moldova nr. 152/2014, cu modificările și completările ulterioare, care stabilește cadrul general privind asigurarea dreptului la educație și organizarea educației incluzive pentru elevii cu cerințe educaționale speciale;
- Hotărârii Guvernului nr. 950/2023 privind aprobarea Programului de dezvoltare a educației incluzive în Republica Moldova pentru anii 2024-2027, care stabilește direcții de acțiune privind dezvoltarea și consolidarea sistemului de educație incluzivă, a serviciilor de suport și a mecanismelor de asigurare a accesului, participării și progresului elevilor cu cerințe educaționale speciale;
- Hotărârii Guvernului nr.1042/2023 privind aprobarea Statutului Instituției Publice Centrul Republican de Asistență Psihopedagogică, inclusiv în ceea ce privește organizarea și coordonarea asistenței psihopedagogice și a serviciilor de sprijin pentru elevii cu cerințe educaționale speciale;
- Cadrului de referință al Curriculumului național, aprobat prin Ordinul MEC nr. 1272/2025, care promovează centrarea procesului educațional pe elev, individualizarea și asigurarea accesului la curriculum;
- Concepției dezvoltării curriculumului școlar, aprobată prin Ordinul MEC nr. 55/2025, care orientează dezvoltarea curriculară spre nevoile și potențialul elevului și spre asigurarea unui proces educațional flexibil și incluziv;
- Metodologiei de elaborare a curriculumului disciplinar, aprobată prin Ordinul MEC nr. 2085/2025, care oferă repere pentru proiectarea și adaptarea demersului curricular în raport cu particularitățile și necesitățile elevilor.

Necesitatea elaborării Instrucțiunii este determinată, de asemenea, de necesitatea uniformizării abordărilor privind elaborarea, implementarea, monitorizarea și revizuirea PEI, astfel încât acesta să constituie un instrument practic de planificare și coordonare a intervențiilor educaționale individualizate, și nu doar un document administrativ.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Planul educațional individualizat reprezintă un instrument de planificare și coordonare a procesului educațional pentru elevii cu cerințe educaționale speciale, prin care se stabilesc obiectivele individualizate, tipul de curriculum, adaptările necesare, serviciile de suport, măsurile de intervenție și modalitățile de monitorizare a progresului elevului.

În prezent, cadrul normativ privind educația incluzivă și acordarea serviciilor de suport pentru elevii cu cerințe educaționale speciale este reglementat printr-un set de acte normative și metodologice. Cu toate acestea, nu există un document normativ unic, cu caracter obligatoriu, care să reglementeze în mod

sistematic elaborarea, implementarea, monitorizarea, revizuirea și actualizarea PEI pentru elevii din învățământul primar și secundar general. În același timp, pentru învățământul școlar este disponibil un ghid metodologic cu caracter de recomandare, care nu asigură un cadru procedural unitar și obligatoriu la nivel național.

Necesitatea elaborării Instrucțiunii este determinată și de evoluțiile recente ale sistemului de educație incluzivă, de dezvoltarea serviciilor de suport, precum și de actualizarea cadrului curricular național, care impun o abordare a PEI centrată pe necesitățile, potențialul, participarea și progresul elevului.

În practica instituțiilor de învățământ se constată abordări neunitare privind:

- elaborarea și structura PEI și stabilirea obiectivelor individualizate;
- corelarea rezultatelor evaluării/reevaluării complexe cu obiectivele, adaptările și măsurile de sprijin prevăzute în PEI;
- stabilirea și aplicarea tipului de curriculum și a adaptărilor curriculare, psihopedagogice, de evaluare și de mediu;
- planificarea serviciilor de suport, repartizarea responsabilităților și coordonarea intervențiilor specialiștilor;
- monitorizarea progresului elevului și revizuirea măsurilor de sprijin în funcție de rezultatele obținute.

Totodată, în unele situații, PEI este tratat preponderent ca un document administrativ, ceea ce diminuează rolul acestuia de instrument practic pentru planificarea și coordonarea intervențiilor educaționale individualizate. Se impune, de asemenea, consolidarea participării părinților/reprezentanților legali și, după caz, a elevului la stabilirea obiectivelor și a măsurilor de sprijin, precum și includerea unor repere clare privind pregătirea tranziției către următoarea etapă de școlarizare.

Actualizarea cadrului curricular național, inclusiv prin aprobarea Cadrului de referință al Curriculumului național, a Concepției dezvoltării curriculumului școlar și a Metodologiei de elaborare a curriculumului disciplinar, creează necesitatea corelării PEI cu noile orientări privind centrarea pe elev, individualizarea procesului educațional, flexibilizarea demersului didactic și asigurarea accesului la curriculum.

În acest context, este necesară aprobarea unei Instrucțiuni privind elaborarea și implementarea Planului educațional individualizat, care să stabilească un cadru metodologic clar, unitar și aplicabil la nivel național pentru întregul ciclu de elaborare și implementare a PEI: evaluarea necesităților – stabilirea obiectivelor – selectarea curriculumului și a adaptărilor – planificarea serviciilor de suport – implementarea – monitorizarea progresului – revizuirea și actualizarea PEI.

Elaborarea Instrucțiunii va contribui la asigurarea unei abordări unitare a PEI în instituțiile de învățământ, la reducerea caracterului formal al documentului și la consolidarea acestuia ca instrument funcțional de asigurare a incluziunii, participării și progresului fiecărui elev cu cerințe educaționale speciale. elevii cu cerințe educaționale speciale.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor de noutate

Proiectul Instrucțiunii are drept obiectiv stabilirea unui cadru metodologic unitar pentru elaborarea și implementarea Planului educațional individualizat, în vederea asigurării incluziunii educaționale, a accesului și participării elevilor cu cerințe educaționale speciale la procesul educațional și a susținerii progresului acestora, prin valorificarea potențialului individual și utilizarea adecvată a strategiilor, adaptărilor, resurselor, tehnologiilor și serviciilor de suport.

Principalele elemente de noutate propuse prin proiectul de Instrucțiune sunt:

- instituirea unui cadru metodologic unitar și obligatoriu pentru elaborarea, implementarea, monitorizarea, revizuirea și actualizarea PEI pentru elevii cu cerințe educaționale speciale din învățământul primar și secundar general;
- asigurarea unei abordări centrate pe elev, prin corelarea rezultatelor evaluării/reevaluării complexe cu punctele forte, potențialul, necesitățile și obiectivele individualizate ale elevului;
- stabilirea unei structuri unitare a PEI, care integrează datele relevante privind dezvoltarea elevului, obiectivele individualizate, tipul de curriculum, adaptările necesare, serviciile de suport, organizarea procesului educațional și măsurile de tranziție;

- clarificarea rolurilor și responsabilităților membrilor echipei PEI, inclusiv ale cadrelor didactice, specialiștilor, părinților/reprezentanților legali și, după caz, ale elevului, în procesul de elaborare, implementare, monitorizare și revizuire a PEI;
- corelarea PEI cu cadrul curricular național, prin stabilirea tipului de curriculum și a adaptărilor curriculare, psihopedagogice, de evaluare și de mediu în funcție de necesitățile și nivelul de funcționare al elevului;
- reglementarea planificării și coordonării serviciilor de suport, inclusiv a intervențiilor individualizate și a resurselor necesare pentru asigurarea accesului, participării și progresului elevului;
- introducerea unor mecanisme clare de monitorizare a progresului elevului și de evaluare a eficienței măsurilor de sprijin, cu posibilitatea ajustării, revizuirii și actualizării PEI în funcție de rezultatele obținute;
- consolidarea participării elevului și a familiei la elaborarea și implementarea PEI, în măsura posibilităților și în funcție de vârsta și nivelul de maturitate al elevului;
- simplificarea și eficientizarea documentării procesului educațional individualizat, prin orientarea PEI spre utilizarea sa ca instrument practic de planificare și coordonare a intervențiilor, și nu doar ca document administrativ.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Nu au fost analizate

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Implementarea proiectului Instrucțiunii privind elaborarea și implementarea Planului educațional individualizat pentru elevii cu cerințe educaționale speciale din instituțiile de învățământ primar și secundar general va contribui la consolidarea mecanismelor de organizare și coordonare a educației incluzive și la uniformizarea practicilor de elaborare, implementare, monitorizare și revizuire a PEI la nivelul instituțiilor de învățământ.

- creșterea coerenței și eficienței procesului educațional individualizat, prin corelarea intervențiilor cu necesitățile, potențialul și obiectivele individuale ale elevilor cu cerințe educaționale speciale;
- clarificarea rolurilor și responsabilităților administrației instituției de învățământ, Comisiei multidisciplinare instituționale, echipei PEI, cadrelor didactice, specialiștilor și părinților/reprezentanților legali;
- uniformizarea abordărilor privind stabilirea curriculumului, aplicarea adaptărilor, planificarea serviciilor de suport și monitorizarea progresului elevilor;
- consolidarea capacității instituțiilor de învățământ de a planifica, implementa și monitoriza măsurile de sprijin și intervențiile educaționale individualizate;
- îmbunătățirea coordonării interdisciplinare și interinstituționale, prin stabilirea unui cadru comun de colaborare între instituțiile de învățământ, specialiști și Structurile teritoriale de asistență psihopedagogică;
- îmbunătățirea monitorizării progresului elevilor și a procesului decizional, prin utilizarea unor repere unitare pentru revizuirea și ajustarea măsurilor de sprijin;
- asigurarea continuității intervențiilor educaționale și facilitarea tranziției elevilor către următoarea etapă de școlarizare.

Implementarea proiectului nu presupune crearea unor structuri instituționale noi și nu generează, în sine, necesitatea unor resurse umane suplimentare, întrucât elaborarea și implementarea PEI se realizează în cadrul responsabilităților structurilor și specialiștilor existenți în sistemul educațional și de asistență psihopedagogică.

Impactul estimat este în concordanță cu obiectivele politicilor naționale în domeniul educației incluzive și cu orientările actuale privind asigurarea accesului, participării și progresului tuturor elevilor în procesul educațional.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Pentru punerea în aplicare a prevederilor proiectului de Instrucțiune nu se necesită cheltuieli suplimentare din contul bugetului de stat.
4.3. Impactul asupra sectorului privat
Nu este aplicabil
4.4. Impactul social
Proiectul Instrucțiunii va avea un impact pozitiv asupra societății prin consolidarea echității și incluziunii în sistemul educațional și prin crearea unor condiții mai favorabile pentru accesul, participarea și progresul elevilor cu cerințe educaționale speciale. Implementarea acestuia va contribui la: creșterea șanselor elevilor cu CES de a-și continua studiile și de a dezvolta competențe necesare pentru integrarea socială și profesională; reducerea barierelor în accesul și participarea la educație; promovarea respectării drepturilor copilului și a principiului egalității de șanse; consolidarea unei culturi educaționale bazate pe diversitate, nediscriminare și respectarea demnității fiecărui elev; creșterea încrederii elevilor și familiilor acestora în capacitatea sistemului educațional de a răspunde necesităților individuale și de a asigura un parcurs educațional echitabil.
4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal
Nu este aplicabil
4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen
Nu este aplicabil
4.5. Impactul asupra mediului
Nu este aplicabil
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Nu este aplicabil
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
Proiectul nu intră în categoria actelor normative care necesită expertiza de compatibilitate cu legislația Uniunii Europene.
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Nu este aplicabil
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul de inițiere a elaborării proiectului a fost publicat pe pagina web a Ministerului Educației și Cercetării, în secțiunea „Transparența decizională”, modulul de participare, fiind accesibil la următorul link: https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/18026 De asemenea, instrucțiunea va fi supusă consultărilor publice cu reprezentanți ai instituțiilor de învățământ, experților în domeniul educației incluzive, partenerilor sociali și altor părți interesate, pentru a asigura un proces participativ și transparent. Comentariile, propunerile și observațiile pot fi transmise în termen de 10 zile calendaristice de la data publicării anunțului, prin intermediul platformei online sau la adresa de e-mail: inga.grosu@mec.gov.md
7. Concluziile expertizelor
Proiectul nu este supus expertizei juridice și expertizei anticorupție, în conformitate cu procedura aplicabilă categoriei respective de acte normative.
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
Proiectul de Instrucțiune nu implică modificarea altor acte normative

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Se propune implementarea proiectului de Instrucțiune odată cu aprobarea acestuia.

Ministru

Dan PERCIUN

Ex.: Inga GROSU

Emai: inga.grosu@mec.gov.md